

NIENWSBRIEF STICHTING 'DE GRIJPVOGEL'

Correspondentieadressen: Bovenweg 32, 8422DH Nijeberkoop en info@stichtingdegrijpvogel.nl

Nummer 02/april 2012

Nieuwsbrieven van de Stichting 'De Grijpvogel' beogen geïnteresseerden te informeren over wetenswaardigheden in het licht van het doel van de stichting en over onder handen zijnde initiatieven respectievelijk projecten. Ik stel het op prijs dat er naar hartenlust op de inhoud wordt gereageerd en er bestaat geen enkel bezwaar tegen dat de nieuwsbrieven ook worden doorgestuurd aan andere (potentieel) geïnteresseerden.

Frans Wuijts

1. ANNO SMITH

Op een aantal gevelstenen staan rechtsonder de in elkaar verweven initialen A.S. Het heeft enige moeite gekost te achterhalen voor welke naam deze staan. In gemeentelijke en andere archieven kwam de naam niet snel boven water. Het was uiteindelijk Karst Berkenbosch, schrijver van 'Kunstwerken aan de weg' die uitsluitsel wist te geven: A.S. staat voor de naam van de Groninger kunstenaar/keramist/pottenbakker Anno Ferdinand Smith (Groningen, 7 april 1915 – aldaar, 14 januari 1990).

Smith was nakomertje in een gezin van acht kinderen. Zijn ouders waren kruideniers in Groningen. Smith volgde een opleiding tot timmerman aan de ambachtsschool, waarna hij overstapte naar Academie Minerva. Hier kreeg hij les van onder andere Willem Valk, A.W. Kort en C.P. de Wit. Smith zou later zelf ook les geven aan Minerva. Na zijn opleiding, was Smith vanaf 1937 werkzaam als pottenbakker. In 1938-1939 exposeerde hij bij Pictura met zijn aardewerk. Na een studiereis door Italië ging Smith zich toeleggen op het maken van steenreliëfs en geveldecoraties. Daarnaast maakte hij ook enkele vrijstaande keramieken figuren, zoals *Het Leven* aan de Brink in Diever.

In de jaren na de oorlog werd er hard gewerkt aan de wederopbouw. Er was daarbij ook vraag naar verfraaiing van de gebouwen. Flats, scholen, winkels en andere gebouwen in de woonwijken Grunobuurt, Helpman, Indische buurt en De Wijert werden door Smith van een tegeltableau of gevelversiering voorzien. Smith maakte overigens niet alleen werk voor de stad Groningen. Zijn werk is te vinden in heel Noord-Nederland, zoals in Hoogkerk, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Peize, Sneek, Termunterzijl en Zuidhorn.

Reliëfs van Smith zijn ook buiten Noord-Nederland te vinden, zoals in Gouda en Hardenberg.

Ontleend aan: http://nl.wikipedia.org/wiki/Anno_Smith

2. COMITÉ VAN AANBEVELING

Onderstaande personen hebben zich bereid verklaard zitting te nemen in het Comité van Aanbeveling van de Stichting 'De Grijpvogel', specifiek met betrekking tot het initiatief tot restauratie van gevelstenen met het wapen van Ooststellingwerf :

- Nicolette Hartong Consultant, fundraiser, communications & PR
- Marjan Jager Wethouder Boarnsterhim; voorzitter JM Fonds
- Hiltse Jongma Dichteres en coach
- Klaske Veenhouwer Voorzitter Stichting Promotie Oldeberkoop
- Karst Berkenbosch Schrijver, cabaretier en creatief denker
- Hendrik Betten Presentator Radio Odrie en mediacorrespondent
- Henk Bloemhoff Taelkundige en heufddocent NHL Hogeschool
- Jouke Jongma Directeur St. Behoud Kerkelijke Gebouwen Friesland
- Johan Veenstra Schriever en verhaaleverteller

3. WARM EN KOUD GELD

Aan het opknappen van elke afzonderlijk gevelsteen zal een prijskaartje komen te hangen. Op dit moment (begin april 2012) is daar nog concreet geen zicht op, hoewel de Makkumer Aardewerkfabriek al wel een indicatie heeft gegeven voor de prijs van het maken van een replica. In een enkel geval kan voor een replica worden gekozen, indien de beschadiging zodanig ernstig is dat herstel aan de gevel niet mogelijk is. Dat lijkt bijvoorbeeld het geval te zijn bij de gevelsteen aan het oude schooltje op de Stokdijk in Langedijke.

Het is het beleid van de Stichting 'De Grijpvogel' om de bekostiging van de restauraties mogelijk te doen maken met behulp van vooral 'warm geld'. Wat kan men onder 'warm geld' verstaan? En kan men naast 'warm geld' dan ook spreken van 'koud geld', wellicht eveneens van 'lauw geld'?

Onder 'warm geld' kan dat geld worden verstaan dat geschonken wordt door mensen die ergens warm voor lopen, die ergens 'enthousiast' voor zijn. In die zin kunnen schenkingen, giften, donaties 'warm geld' worden genoemd, dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld belastingen en subsidies. Subsidiegeld noem ik 'koud geld'. Het is 'functionarissengeld' of 'ambtenarengeld'. Subsidies zijn niet afhankelijk van de mate waarin de verstrekkers daarvan ergens persoonlijk wel of niet warm voor lopen. Is dat wel het geval dan kan dat mogelijk wel een handje meehelpen. Ook belastingen

Vervolgblad nieuwsbrief Stichting 'De Grijpvogel'

noem ik 'koud geld'. Men kan over het algemeen mensen er niet van betichten dat ze warm lopen voor de door de overheid afgedwongen schenkingen, zoals je belastingen in wezen zou kunnen beschouwen.

In deze zin ga ik dus – zodra ik het prijskaartje per gevelsteen in beeld heb – op zoek naar vooral 'warm geld', naar mensen die bereid zijn door middel van een schenking bij te dragen aan het herstel van de waardevolle gevelstenen. In zekere zin kan de 'warmtegraad' aan de relatieve hoogte van bijdragen worden afgelezen.

Globale indeling naar warmtegraad:

• Warm geld	Bijdragen van mensen die warm lopen voor dit initiatief
• Lauw geld	Bijdragen van fondsen
• Koud geld	Bijdragen van de overheid (bijvoorbeeld de gemeente)

4. HYBRIDISCHE SYMBOOLDIEREN

Ontleend aan: <http://kunst-en-cultuur.infonu.nl/geschiedenis/30890-hybridische-symbooldieren.html>

De Grijpvogel of Griffioen wordt een hybridisch symbooldier genoemd. Hybridische symbooldieren zijn 'samengestelde' wezens die uit meerdere dieren kunnen bestaan, dan wel half dier, half mens zijn. De meeste van deze symboolwezens zijn heel oud.

Griffioen of Grijpvogel

Lichaam van een leeuw, kop en vleugels van een adelaar, de oren van een paard. In de Griekse mythologie hoort het dier bij Apollo. Griffioenen bij de Grieken zijn in staat iedere vijand het hoofd te bieden en te vermorzelen. Griffioenen trokken de wagen van Apollo. Een enorm sterk symbool, adelaar, koning van de lucht en leeuw, koning van de aarde.

In de middeleeuwen werd de griffioen een geliefd symbool in de heraldiek en een symbool voor Christus. Voor de katholieke kerk is hij het symbool van de wereldlijke en geestelijke macht van de kerk. Als heraldisch symbool staat de griffioen voor macht en strijdvaardigheid.

(Later meer over de grijpvogel).

Basilisk

De basilisk wordt ook wel de slangdraak genoemd. De basilisk kent verschillende vormen maar vaak is het een hagedis met de kop en poten van een haan en drakenvleugels. De basilisk staat symbool voor pure slechtheid. Een blik van een basilisk is dodelijk en hij kan in sommige gevallen vuur spuwen (zoals een draak). In het boek 'Harry Potter en de geheime kamer' komt een basilisk voor.

Centaur

Half mens, half paard. Meestal het lichaam van een paard; hals en hoofd zijn vervangen door het lichaam van een mens, soms zijn de voorbenen ook menselijk. Een centaur is wild, is het instinct boven de rede. Centaurs hebben lak aan regels en wetten. Er is één die anders is: Chiron. Hij leeft niet bij de anderen, is rustig, wijs en teruggetrokken. Chiron is onder andere de leermeester van Achilles. Dionysus (zijn Romeinse naam was Bachus), god van het feesten en drinken, bereed een centaur, Silenus.

Cerberus

Cerberus of Kerberos, een enorme hond met drie koppen, een slangenstaart en verschillende slangenkoppen op zijn rug. Cerberus bewaakt de onderwereld. De doden mogen die niet verlaten, de levenden mogen er niet in. Cerberus is de trouwe bewaker van het rijk, in dat geval ook dichter bij hond dan slang. Als symbool staat hij voor de dood.

Chimaera

Lichaam en kop van een leeuw, de staart is een slang en op zijn rug groeit de kop van een (waarschijnlijk) geit. In de middeleeuwse kunst een teken voor naderend onheil, een donker teken. Vanuit de Griekse mythologie een symbool voor naderende stormen.

Garuda/Garoeda

Half mens en half adelaar. Garuda is het rijdier van de hindoegod Visjnoe. Garuda is daarnaast de koning van de vogels (de adelaar) en een gezworen vijand van de slang. Het dier is het nationale symbool voor Thailand en Indonesië. Garuda is dapper en sterk.

Gorgo

Gorgonen, drie zusters, Medusa, Stheno en Euryale . Dames met vleugels, lange slag tanden en slangen op het hoofd in plaats van haren. Ze staan voor haat en boosaardigheid. Wanneer je de vrouwen aankeek veranderde je in steen. In de Griekse mythologie de dochters van de zeegoden Phorcys en Ceto.

Harpijen

Vrouwelijke windgeesten, meestal roofvogels met enorme klauwen en het hoofd van een mooie vrouw. Ze staan voor de onderwereld maar konden ook stormen op zee opwekken. Er zijn drie harpijen, Aello, Kaleino en Okypete.

A Harpy, wings disclosed.

Minotauros

Lichaam van een stoere man en het hoofd van een stier, hij leefde van mensenbloed en staat voor pure dierlijkheid en instinct.

Pegasus

Kind van de al eerder genoemde Medusa. Een gevleugeld groot paard. Wanneer zijn hoef de grond raakte, ontstond er een waterbron, de Hippocrene. Wie van het water van deze bron dronk kreeg de gave van de poëzie. Pegasus staat dan ook voor de dichtkunst en creativiteit.

Sater

De volgelingen van Dionysus, amoreel, lui, gemakzuchtig en wild. De poten van een geit, de romp van een mens en hoorns. In het christendom krijgen ze de rol van de duivel. Staat dus voor kwaadaardigheid en al het donkere in de wereld.

Sfinx

De vleugels van een adelaar, klauwen en voorpoten van een leeuw, lichaam van een stier en het hoofd van een mens. Meestal worden ze gezien als wachters of hoeders maar eigenlijk is hun doel een beetje een raadsel. Vanuit de Griekse mythologie zouden we ze misschien kunnen zien als symbool voor wijsheid en kennis. Daarnaast staat de sfinx voor koninklijke macht en natuurlijk weet de sfinx het antwoord op alle levensvragen.

Sirenen

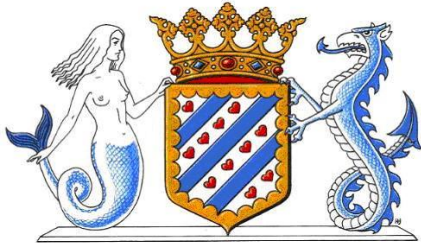
Ze worden vaak ik één adem genoemd met de harpijen maar hun rol is anders evenals het uiterlijk. Sirenen zijn beeldschoon, in tegenstelling tot de harpijen. Vogels met vrouwenhoofden en vaak ook armen in plaats van vleugels. Op oude Egyptische vazen komen de dames al voor in de dodencultus, ze staan waarschijnlijk voor de wegvliegende ziel. In de Griekse mythologie zijn ze sterker. De sirenen lokten met hun gezang de zeelieden naar de diepte. Ze staan voor de verlokking, zondige verlokking, kan er geen twee betere woorden voor bedenken. Ze worden soms in één adem genoemd met de zeemeerminnen maar hebben een compleet andere oorsprong.

Zeemeermin

Lichaam van een vrouw, in plaats van benen een vissenstaart. Verhalen over haar zijn oud en gaan terug tot de Babyloniërs . Meerminnen zijn verleidster en laten schepen vergaan. Met hun schoonheid vernietigen ze. Symbool dus voor de vernietigende kracht van verleiding.

Wapen van de Ommelanden